

את/24/60 גילוי דעת מקדים:

שימוש בכלים מבוססי בינה מלאכותית בעבודתם של עורכי הדין בישראל

עדכון ספטמבר 2026

א. פתח דבר

1. גילוי דעת זה מטעם ועדת האתיקה הארצית, שעניינו השימוש שעורכים עורכי דין באמצעים טכנולוגיים מבוססי בינה מלאכותית בעבודתם, הוא גילוי הדעת השני במספר בנושא זה. גילוי הדעת הקודם של הוועדה, [החלטה את/60/24](#) מיום 7.5.2024 (להלן: "גילוי הדעת המקדים"), צוטט בפסיקה, לרבות בפסיקת בית המשפט העליון - ולמעשה התקבל כמקור נורמטיבי המחייב את עורכי הדין בעניין זה.¹ כך גם בתי המשפט מצאו לנכון להטיל סנקציות על עורכי דין שעשו שימוש בלתי ראוי בפלטפורמות AI במסגרת ייצוג משפטי.²
2. לנוכח ההתפתחות המהירה והנרחבת של טכנולוגיות בינה מלאכותית, ובכלל זאת התפתחותם של כלים ייעודיים לעורכי דין, אשר עשויים להקנות יתרונות משמעותיים במגוון רחב של סיטואציות מקצועיות, ולאור פניות רבות של חברים בסוגיות שונות, מצאה ועדת האתיקה הארצית כי בחלוף שנתיים ימים ישנו צורך לעדכן את גילוי הדעת בנושא.³
3. מטרת גילוי דעת זה היא להצביע על הסיכונים המקצועיים והאתיים הגלומים בשימוש בבינה מלאכותית בעבודת עורכי הדין, ולקבוע קווים מנחים ברורים להתמודדות עם סיכונים אלה, אשר יהוו, מבחינת ועדת האתיקה הארצית, אינדיקציה לעמידה בחובות האתיות החלות על עורך הדין בעת שימוש בפלטפורמות אלה.
4. אי-עמידה בהוראות גילוי דעת זה, עשויה להוות חזקה לכאורה, אמנם כזו הניתנת לסתירה, לכך שעורך הדין לא עמד בחובותיו האתיות בקשר עם השימוש בכלים כאמור.⁴ מנגד, עמידה בהוראות גילוי דעת זה תהווה אינדיקציה משמעותית לכך שעורך הדין פעל באופן אתי וסביר, ואולם לא יהיה בה, כשלעצמה, כדי לפטור אותו מהחובה לפעול בהתאם לדין החל ולהפעיל שיקול דעת פרטני וקונקרטי בכל מקרה ומקרה. גילוי דעת זה איננו מחליף את הוראות הדין החל, לרבות החקיקה, הפסיקה, התקנות והכללים הרלוונטיים.
5. גילוי דעת זה עוסק בעיקר בשימוש בבינה מלאכותית גנרטיבית (Generative AI), וכלים המבוססים על מודלים המסוגלים ליצור סוגים שונים של תוכן חדש, לרבות טקסט, תמונות, שמע, וידאו וקוד.
6. עם זאת, ולמען הסר ספק, מובהר כי אין באמור להלן כדי למצות את מכלול הכללים והמגבלות האתיות החלים על עורכי דין בקשר עם שימוש בכלי בינה מלאכותית, וכל עורך דין נדרש להפעיל שיקול דעת על יסוד כלל ההתייחסות הנורמטיבית הרלוונטית.

¹ ראו לעניין זה למשל: בג"ץ 38379-12-24 פלוגית נ' בית הדין השרעי לערעורים ירושלים (נבו) 23.2.2025 (להלן: "עניין פלוגית"); עע"מ 63194-08-25 נבו בן כהן נ' עיריית רמת גן (נבו) 22.3.2026 (להלן: "עניין רמת גן"); בג"ץ 23602-01-25 העמותה לקידום זכויות הכלבים נ' שר החקלאות (נבו) 28.2.2025.
² ת"א 18407-07-20 מרכז המחקר "בע"מ נ' אבו גוידר (נבו) 1.9.2025; ק"ג 26476-01-25 ח'ואלד נ' מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (נבו) 30.4.2025; ת"א 14748-08-21 פלוגי נ' צחי (נבו) 9.7.2025; ת"צ 30537-11-24 עמותת מהל"ה מטה המאבק למען הילדים (ע"ר) נ' קופת חולים כללית (נבו) 26.5.2025.
³ אף לשכות עו"ד אחרות ברחבי העולם מצאו לנכון לפרסם גילוי דעת עדכניים:
ראו למשל גילוי דעת של לשכת עוה"ד בעיר ניו-יורק בנושא זה מחודש דצמבר 2025 >> [לחצו כאן](#) |
גילוי דעת של לשכת עוה"ד במדינת קליפורניה בנושא זה מחודש מאי 2026 >> [לחצו כאן](#) |
גילוי דעת של איגוד עורכי הדין באיחוד האירופי בנושא זה מחודש אוקטובר 2025 >> [לחצו כאן](#) |
גילוי דעת של לשכת עוה"ד באנגליה בנושא זה מחודש נובמבר 2025 >> [לחצו כאן](#) |
וכן ראוי גילוי דעת ראשון של לשכת עוה"ד הפדרלית בארצות הברית בנושא זה מחודש יולי 2024 >> [לחצו כאן](#) |
⁴ אף אם ימצא בנסיבות עניין ספציפי כי אין להעמיד חזקה זו, עמידה או אי-עמידה בהוראות גילוי דעת זה תהווה שיקול משמעותי לבחינת התנהלות עורך הדין.

כבר בראשית הדברים יודגש – כיום, אין במצב החוקי וביכולות של פלטפורמות AI, כדי לאפשר החלפה של שיקול דעת אנושי אלא רק להתווסף לפעולה אנושית באמצעות סיוע בעבודה על ידי עורכי הדין ובכפוף לעריכת בקרות כפי שיפורט להלן. עוד מובהר, כי גילוי דעת זה עוסק אך בהשלכות הנובעות מההיבטים האתיים בעבודת עורכי הדין ואינו עוסק בהשלכות אפשריות של שימוש בבינה מלאכותית על ידי עורכי דין במישור האזרחי, הפלילי או המנהלי.

ב. הגדרות

לצורך גילוי דעת זה תהיה למונחים שלהלן המשמעות המפורטת בצידם:

7. **בינה מלאכותית גנרטיבית (GenAI או Generative AI)** –⁵ תת-קטגוריה של בינה מלאכותית, המבוססת על מודלים של למידה עמוקה ואשר יוצרת תוצרים חדשים (לרבות טקסט, תמונות, שמע, וידאו, קוד או תוצרים אנליטיים אחרים), בדרך כלל בתגובה לפרומפט, קובץ, תמונה, קול, מסמך או לקלט אחר של המשתמש, על יסוד דפוסים שנלמדו מכמויות גדולות של נתונים.

8. **מודל שפה גדול (LLM או Large Language Model)** – מודל בינה מלאכותית, המבוסס בדרך כלל על למידה עמוקה, שאומן על היקף נרחב במיוחד של נתוני טקסט לצורך עיבוד, הבנה ויצירה של שפה טבעית. מודלים אלה הם מן התשתיות הטכנולוגיות המרכזיות שעל בסיסן פועלות מערכות בינה מלאכותית גנרטיבית מבוססות שפה.

9. **סוכן בינה מלאכותית (AI Agent)** – מערכת בינה מלאכותית המסוגלת לפעול במידה מסוימת של אוטונומיה בעת ביצוע משימות, תכנון רצפי עבודה (workflows), בחירת כלים, אינטראקציה עם מערכות או סביבות חיצוניות, ללא התערבות אנושית.

10. **פלטפורמת AI פתוחה** – פלטפורמת בינה מלאכותית או תצורת שימוש מסוימת בה, אשר ביחס אליה לא קיימת התחייבות כתובה, ברורה וחד-משמעית, או ודאות מספקת בפועל, מבחינה חוזית או מעשית, לכך שהמידע המוזן אליה יישמר בסביבה מבוקרת, לא ישמש לאימון, לשיפור או לפיתוח המודל, ולא יהיה נגיש מעבר למינימום הנדרש לצורך אספקת השירות. הסיווג נעשה לפי המערכת החוזית, המאפיינים, סוג ההתקשרות, סוג הסכם השימוש ומדיניות הפרטיות של השירות, סוג החשבון, הגרסה, ההגדרות, התנאים והמאפיינים הרלוונטיים של השימוש בפועל, ולא לפי כותרות וכינויים שיווקיים של הפלטפורמה בלבד.

11. **פלטפורמת AI סגורה** – פלטפורמת בינה מלאכותית, או תצורת שימוש מסוימת בה, שלגביה קיימות (1) מחויבויות ארגוניות של הספק לעניין ואמצעים טכניים וארגוניים מתאימים לאבטחת מידע, לסודיות ולפרטיות ביחס למידע המוזן אליה וכן (2) התחייבויות חוזיות וברורות של ספק השירות (התחייבויות אלה עוסקות בין היתר בהימנעות מהעברת מידע מוגבל לצדדי ג', ביחס לחשבון, לגרסה ולהגדרות שבהן נעשה שימוש בפועל), כך שהמידע נותר בסביבה מבוקרת ואינו מועמד לשימוש כומבי או לאימון ושיפור המודל.⁶ ככלל, מערכת תסווג כפתוחה אלא אם הונח בסיס חוזי או אחר לסיווגה כסגורה.⁷ הסיווג מבוסס על מאפייני הפלטפורמה והמערכת החוזית הקשורה לשימוש בה ואינו תלוי בתיאור השיווקי שלה או בשם המסחרי שניתן לה.

⁵ ראו מדריך מקצועי שפורסם בחודש מאי 2026 על ידי בית המשפט העליון בויקטוריה, אוסטרליה The SC GEN 25 – The Use of Artificial Intelligence by Court Users, Supreme Court of Victoria, Section 3 – Definitions, שם הוגדרו, בין היתר, המונחים closed AI (closed AI), generative AI (GenAI), public AI (public AI).
⁶ דרישה זו עולה אף מכלל 19 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986 (להלן: "הכללים"): "עורך דין ישמור בסוד כל דבר שיובא לידיעתו בידי לקוח או מטעמו, תוך כדי מילוי תפקידיו, זולת אם הסכים הלקוח במפורש אחרת..." שם, כלל 21 לכללים: "לא ישתמש עורך דין בידעיה שהגיעה אליו מאת לקוחו במילוי תפקידו, ואשר עורך הדין לא יכול היה לקבלה בדרך אחרת, במאמץ סביר".

נוכח נוסח סיפת כלל 19 נראה כי הסכמה מפורשת לשימוש בבינה מלאכותית במסגרת ניהול ענייניו על ידי עורך הדין – תועיל (אם בהסכם ההתקשרות עם הלקוח, אם בהסכם השימוש המופיע באתר הספק או אף בהסכמה בשלבים מאוחרים יותר); לדוגמה ראו סעיף מתוך Platform Agreement של הפלטפורמה Harvey: "No Training. Harvey will not train any AI models using Your Content or Customer Data. Subprocessors will not train any AI models using Your Content or Customer Data. Subprocessors, except for cloud storage providers, will not retain or log for human review Your Content or Customer Data."

⁷ ניתן להסתמך גם על תקני הסמכה מוכרים של מערכות AI כדוגמת ISO/IEC 27001, ISO/IEC 42001. הסתמכות כאמור עשויה להביא להרמת נטל הסיווג כמערכת סגורה.

ג. עקרונות יסוד

12. השימוש של עורכי דין במערכות בינה מלאכותית ייעשה בכפוף לעקרונות היסוד שלהלן, אשר ישמשו מסגרת מנחה לכלל הוראות גילוי דעת זה.

12.1 **אחריות מקצועית והסתמכות אסורה** – ⁸ **עורך הדין נושא באחריות האישית והישרה לכל פעולה מקצועית, החלטה, ייעוץ, טיעון או תוצר הנעשים על ידו או מטעמו תוך שימוש במערכות בינה מלאכותית.** השימוש במערכות בינה מלאכותית אינו משנה את תחום ייחודו של מקצוע עריכת הדין לפי הדין הישראלי. מקום שבו מערכת בינה מלאכותית משמשת לצורך עריכת מסמכים בעלי אופי משפטי עבור אדם אחר, או לצורך מתן ייעוץ או חיווי דעת משפטיים, אין בעצם השימוש בטכנולוגיה כדי לגרוע מן הדרישה כי פעולות כאמור ייעשו במסגרת הדין החל ובכפוף לאחריותו המקצועית המלאה של עורך הדין. אין בשימוש במערכות אלו כדי לגרוע מאחריותו המקצועית של עורך הדין כלפי הלקוח, בית המשפט, הציבור והמקצוע, ואין בהן כדי לייתר או להחליף את חובתו להפעיל את שיקול דעתו באופן מקצועי, עצמאי ואנושי.⁹ אין באמור כדי לשלול אחריות אפשרית של גורמים אחרים לפי הדין, בנוסף לעורך הדין, לפעולות מקצועיות שנעשו תוך שימוש בבינה מלאכותית.

12.2 **סודיות, פרטיות ואבטחת מידע** – על עורך הדין להגן על מידע של לקוח, על מידע חסוי על מידע סודי ועל מידע אישי בכל שימוש במערכות בינה מלאכותית, ולהימנע משימוש העלול להביא לחשיפה בלתי מורשית של מידע, לפגיעה בפרטיות או להפרת חובת הסודיות והחיסיון.¹⁰ שימוש במערכות כאמור ייעשה רק תוך בחינה זהירה מראש של מאפייני המערכת, אופן עיבוד המידע, רמת ההגנה שמציע הספק, תנאי השימוש ואמצעי ההגנה הקיימים בידי עורך הדין.¹¹

12.3 **אמינות, שקיפות והסבריות** – על עורך הדין לוודא כי תוצרי הבינה המלאכותית שבהם הוא עושה שימוש הם מהימנים, בדוקים, מדויקים וניתנים להסבר במידה מספקת לצורך השימוש המקצועי הנעשה בהם.¹² עורך הדין לא יסתמך על תוצר של מערכת בינה מלאכותית מבלי להבין את מגבלותיו, לבחון את מקורותיו, ולאמתו במידת הצורך.¹³ בפרט, על עורך הדין להכיר את הסיכון המובנה במערכות אלה, אשר אינן מתוכננות בהכרח לספק מידע נכון עובדתית או מדויק משפטי, אלא לעיתים קרובות מייצרות מענה "נכון סטטיסטית" או מענה מרצה שנחזה להיות סביר ומשכנע, אף אם הוא שגוי, חלקי, לא

⁸ ראו Practical Guidance for the Use of Generative Artificial Intelligence in the Practice of Law של The State Bar of California, תחת Duties of Competence and Diligence, שם נקבע במפורש כי "A lawyer's professional judgment cannot be delegated to AI and remains the lawyer's responsibility at all times."

⁹ להרחבה בעניין זה ראו לימור זר גוטמן "הנאמנויות של עורך הדין" **חובות אמון בדין הישראלי** (רות פלאטו שנער ויהושע (שוקי) שגב עורכים, 2016).

¹⁰ הפרת פרטיותו של הלקוח, עלולה להיחשב כהפרה אתית בעילת אי שמירת סודות הלקוח כעולה מסעיף 90 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961 (להלן: "החוק"). ראו לדוגמה, פסקה

37 לפסק הדין בעמל"ע (יורשלים) 17-1847-01-17 **עויד יצחק נגלר נ' ועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין, מחוז חיפה** (נבו) 8.7.2018.

¹¹ להרחבה ראו גילוי דעת את/122 של הוועדה המייעצת לוועדת האתיקה בנושא אבטחת מידע "גילוי דעת מקדים בדבר אבטחת המידע המצוי בידי עורכי הדין" (24.1.2022) לשכת עורכי הדין (להלן: "גילוי הדעת בנושא אבטחת מידע").

¹² בהקשר זה נפנה לעניין פלוגי, שם בית המשפט העליון מתח ביקורת נוקבת על עורך הדין שעשה שימוש בפסיקה שהומצאה על ידי מערכת כאמור ללא שערך בדיקה ווידא את עצם קיומה (פסקה 13 לפסק דינה של כב' השופטת שטייניץ).

¹³ יצוין כי לשכת עורכי דין במספר מדינות בארה"ב, כדוגמת קליפורניה ופלורידה, פרסמו הנחיות מפורטות יותר לשימוש בפלטפורמות AI בקרב עורכי דין, המטילות חובות אתיות ברורות ונרחבות יותר. חלק ממדיניות אלו אימצו חובה להבנה מעמיקה של הטכנולוגיה שעומדת מאחורי מערכות אלו, חקירת המוניטין של המערכת, הכרת מדיניות האבטחה ואמצעי האבטחה שמופעלים במערכות אלו ועוד.

מעודכן, מוטה או מבוסס על הנחות שגויות.¹⁴ במערכות כאמור קיימת גם תופעה מוכרת של "הזיות" (hallucinations), היינו יצירת מידע מומצא או שגוי לחלוטין, לרבות אסמכתאות שאינן קיימות, פרשנויות לא נכונות של דין, או הצגת ניתוח משפטי מטעה תוך שימוש בניסוח סמכותי ובטוח.¹⁵

12.4. **הוגנות ואי-הטיה** –¹⁶ על עורך הדין להיות ער לאפשרות שמערכות בינה מלאכותית יפיקו תוצרים מוטים, מפלים או בלתי מאוזנים, ולהימנע מהסתמכות על תוצרים כאמור מבלי לבחון באופן ביקורתי את השפעתם האפשרית על זכויות הצדדים, על השוויון בפני החוק ועל תקינות ההליך המשפטי.¹⁷

12.5. **אחריותיות ופיקוח אנושי** –¹⁸ עיקרון האחריותיות עוסק בחובות של מי שמשתמש בבינה מלאכותית לגלות אחריות לתפקודה התקין ולקיום העקרונות המהותיים שתוארו לעיל בין היתר בשים לב לתפיסות מקובלות של ניהול סיכונים ולאפשרויות הטכנולוגיות הזמינות. עיקרון האחריותיות נועד לאפשר חדשנות ושימוש בבינה מלאכותית, על אף הסיכונים, אולם לצד זאת מצופה כי השימוש יעשה באופן אחראי ותוך ניהול הסיכונים הנוצרים כתוצאה מהשימוש בטכנולוגיה, "שימוש מבוקר" כלשונו של השופט סולברג.¹⁹ השימוש במערכות בינה מלאכותית חייב להיעשות תחת פיקוח אנושי מקצועי אפקטיבי. עורך הדין נדרש להבטיח מעורבות אנושית מספקת בכל שלב רלוונטי של השימוש במערכת, ובפרט ביחס לקבלת החלטות מקצועיות, לניסוח תוצרים משפטיים, להעברת מידע ולפעולות בעלות השלכה משפטית או דיונית. חובות אלה חלות באופן מוגבר כאשר הנמען או מקבל התוצר המשפטי אינו עורך דין.

13. **זהירות מונעת וספקנות ביקורתית** - באינטראקציה עם מערכות בינה מלאכותית בכלל, ועם מערכות בינה מלאכותית חדשות, אוטונומיות ו/או בעלות מאפיינים רגישים בפרט, על עורך הדין לנקוט גישה של זהירות מונעת ושל ספקנות ביקורתית. בכלל זה, עליו להביא בחשבון מראש גם סיכונים שאינם גלויים לעין, אינם ודאיים או טרם התממשו בפועל, ולבחון בזהירות את האפשרות לפגיעה בסודיות, בחיסיון, בפרטיות, בדיוק, באמינות התוצר ובשיקול הדעת המקצועי. עורך הדין אינו רשאי להניח, מבלי לבדוק, כי מערכת בינה מלאכותית היא בטוחה, מהימנה או מתאימה

¹⁴ בעניין זה נפנה לדוגמה למגבלות ה-ChatGPT כפי שאלה מפורסמות באתר החברה עצמה. כך מצהירה החברה כי: "ChatGPT sometimes writes plausible-sounding but... incorrect or nonsensical answers" >> להרחבה ראה

באופן דומה נפנה גם למגבלות של Gemini by Google כך מצהירה החברה בהסכם השימוש בצ'אט:

<<להרחבה ראה "Gemini Apps are an experimental technology and may sometimes give inaccurate or inappropriate information that doesn't represent Google's views."

¹⁵ ראו לעניין זה את הסקירה המדעית המקיפה (מעודכנת לפברואר 2026) של דוח ועדת המומחים הבינלאומית בנושא "בטיחות AI", שפורסם בפברואר 2026, ומדגיש את הסיכון לתקלות בבינה מלאכותית העלולות להוביל להפקת מידע לא מדויק או שגוי, שיש לו פוטנציאל לנזק משמעותי. **International AI Safety Report 2026** <https://internationalaisafetyreport.org/publication/international-ai-safety-report-2026>, עמ' 71-72.

¹⁶ הטיה – יכולה להיגרם כתוצאה מאימון מערכות ה-AI במידע ישנים העלולים להטות את המידע לטובת גורם או תופעה מסוימים. כך למשל, עורכי דין המלווים הליכי איתור עובדים ובכלל זאת בכירים או עורכי דין העוסקים בתחום הפילי ביחס להערכת מסוכנות או קביעת מתחם ענישה עלולים לקבל מידע מוטה (על רקע מגדר, גזע, אתני, מגזר וכיו"ב) בשימוש במערכות אלה.

¹⁷ חובה זו מתחדדת נוכח ההכרה ההולכת וגוברת בכך שמערכות בינה מלאכותית עלולות לייצר או לחזק הטיית, אפליה ופגיעה בזכויות, אם אינן מלוות בבקרה אנושית מספקת, במנגנוני בדיקה ובניהול סיכונים מתאימים. להרחבה בעניין ראו מבקר המדינה "ביקורת מקבילה רב-לאומית בנושא ההיערכות הממשלתית לבינה מלאכותית", יוני 2026, עמ' 77-82.

¹⁸ בעניין רמת גן, לעיל ה"ש 1.

¹⁹ במסמך "עקרונות מדיניות רגולציה ואתיקה בתחום הבינה המלאכותית" שפרסמו משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה ומשרד המשפטים בשנת 2023, בעמ' 108-109 פורט: "עיקרון האחריותיות נועד לבסס את קיומו של 'גורם אחראי' לבינה מלאכותית, שעשוי להיות למשל המפתח או המפעיל של מערכת מבוססת בינה מלאכותית... אחריות זו משמעה בין היתר הצורך לנקוט אמצעים לתפקודה התקין, לפעול לצמצום החשש לפגיעה בזכויות יסוד ובאינטרסים ציבוריים, ולשאוף לקיום העקרונות שתוארו לעיל. אופן ההתמודדות עם הסיכונים ויישום העקרונות מבוסס על אמצעים סבירים ויכולת צפוית סבירה, לפי מידת ההתפתחות הטכנולוגית. העיקרון משרת גם את היכולת לבצע בקרה בידי גורם בלתי תלוי, במקרים הרלוונטיים, בנוגע לאופן הפיתוח של בינה מלאכותית והשימוש בה. עיקרון זה מבטא אמון בגורמים האמורים, ומאפשר להם לפעול בתנאי שינהגו כמי שאחראים לבינה המלאכותית. הוא מאפשר לגשר בין העקרונות המפורטים לעיל, לבין החדשנות המבוצעת בפועל בידי ארגונים המפתחים או משתמשים בבינה מלאכותית. עיקרון האחריותיות משקף את התפיסה הבסיסית שלפיה ראוי כי מי שיוצר את הסיכון יתמודד עמו ויהיה אחראי לו, בלי להחצין את הסיכון לצדדים אחרים."

לשימוש מקצועי. עליו לבחון באופן ביקורתי את מאפייני המערכת, את מגבלותיה, את תנאי השימוש בה, את הסיכונים הכרוכים בשימוש בה ואת התאמתה לנסיבות העניין, ולנהוג בריסון, בהדרגתיות ובאמצעי בקרה מתאימים מקום שבו קיימת אי-ודאות ממשית.

14. **עקרונות יסוד אלה יעמדו לנגד עיניו של כל עורך דין העושה שימוש במערכות בינה מלאכותית, ובפרט בעת טיפול במידע הנוגע ללקוח, הסתמכות על תוצרי AI, קבלת החלטות מקצועיות, והצגת תוצרים ללקוח, לבית המשפט או לכל צד שלישי.**

ד. כשירות מקצועית, שיקול דעת עצמאי ואוריינות AI

15. השימוש במערכות בינה מלאכותית בעבודתם של עורכי דין עשוי לשפר את יעילות העבודה ואת איכותה, לסייע בניתוח מידע, להקל על ניסוח מסמכים ולתמוך במגוון משימות מקצועיות. יחד עם זאת, שימוש כאמור מחייב הקפדה מיוחדת על כשירות מקצועית, על שימור שיקול הדעת העצמאי של עורך הדין, ועל הבנה מספקת של מגבלותיהן וסיכוניהן של המערכות שבהן נעשה שימוש. **עורך הדין אינו נדרש להפוך למומחה בתחום הבינה המלאכותית, אך עליו לפתח הבנה סבירה של היכולות, המגבלות, הסיכונים והתנאים המעשיים והמשפטיים הרלוונטיים לשימוש במערכת הספציפית שבה הוא מבקש להשתמש.**

16. עקרון יסודי הוא כי מערכת בינה מלאכותית היא מערכת עזר, אשר אינה מהווה, כמובן, ישות משפטית, ואף שיש ביכולתה להפיק פלט הנראה כתוצר משפטי, אין ביכולת הפקת פלט זו כדי להחליף, ולו באופן חלקי, את שיקול דעתו המקצועי העצמאי והעדכני של עורך הדין. פלטי AI עשויים לספק לעורך הדין תובנות, המלצות, כיווני מחשבה, סיוע בניסוחים או בסיס ראשוני לעבודה. **אולם, אין הם יכולים לבוא במקום הפעולה או ההכרעה המקצועית האנושית הנדרשת בכל עניין משפטי, המבוססת על בדיקה עובדתית ומקצועית של מכלול ההיבטים החלים. אחריותו האישית והישירה של עורך הדין לפעולותיו, עצותיו, המסמכים המשפטיים שהוא מנסח, חוות דעתו, כתבי הטענות שהוא מגיש, נותרת מלאה, והוא אינו רשאי להסתתר מאחורי פלטי הבינה המלאכותית הנחזים להיות תוצרים מקצועיים, ולהסתמך עליהם הסתמכות "עיוורת". מובן מאליו כי גם אם פלטי הבינה המלאכותית מסייעים ביצירת מסמכים עורך הדין חייב לבחון אותם באופן ביקורתי ולהפעיל ביחס אליהם שיקול דעת עצמאי.**²⁰

17. הכשירות המקצועית בהקשר זה כוללת שלושה מרכיבים מרכזיים:

17.1. היכרות עם גילוי דעת זה ופסיקות מנחות של בתי משפט בישראל בנושא שימוש במערכות בינה מלאכותית בפעילות עורך הדין;

17.2. היכרות עם מאפייניהן הכלליים של מערכות בינה מלאכותית, הסיכונים שהן יוצרות ודרכים מקובלות להתמודדות עם הסיכונים;

17.3. היכרות עם מאפייני המערכת שבה נעשה שימוש, אופן הפעלתה, סוגי המשימות שלגביהן היא מתאימה, מגבלותיה, תנאי השימוש שלה והסיכונים המשפטיים והמקצועיים העלולים לנבוע מן השימוש בה, ובכלל זה סיכונים הטיה, "הזיות", טעויות עובדתיות, טעויות משפטיות, פגיעה בסודיות ואי-דיוקים הנחזים כתוכן מהימן.

18. מובן כי בכל הקשור להיבטים הטכניים, אין פירוש הדבר כי על עורך הדין להבין בעצמו את אופן אימון המודל, את הארכיטקטורה הטכנית של המערכת, את מקור כל נתון ששימש לפיתוחה או את תקינותה ההנדסית. לצורך בחירת המערכת והפעלתה, רשאי עורך הדין להסתמך באופן סביר על נהלים משרדיים ראויים ומתאימים, התחייבויות חוזיות של ספק המערכת, בדיקות שבוצעו בידי גורמי מקצוע, תקני הסמכה, הצהרות ספק ומנגנוני משילות מקובלים, ובלבד שההסתמכות עצמה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת.²¹

²⁰ בהקשר זה, יודגש כי הסתמכות מוחלטת על פלטפורמות AI עלולה להיות מנוגדת גם לסעיף 20 לחוק.
²¹ ראו, בין היתר, תקינה אירופאית ואמריקאית בנושא AI שהתפתחה לאחרונה, ISO/IEC 42001 לניהול מערכות בינה מלאכותית, את ISO/IEC 23894 לניהול סיכונים AI, וכן את NIST AI Risk Management Framework בארצות הברית. ניתן גם לייחס משקל להצהרות ספק בדבר עמידת המערכת בהוראות ה-EU AI Act.

19. כשירות זו אינה חובה חד-פעמית. נוכח קצב ההתפתחות המהיר של ההסדרים המשפטיים, המערכות, השינויים התכופים ביכולותיהן, בעדכוניהן, בתנאי השימוש שלהן ובהיקף השימוש שנעשה בהן בעולם המשפט, על עורך הדין הנעזר במערכות AI, לעקוב באופן סביר אחר ההתפתחויות בתחום, להכיר פרסומים מקצועיים רלוונטיים, להתעדכן בסיכונים חדשים, ולהבין מתי שינוי בטכנולוגיה מחייב בחינה מחודשת של אופן השימוש בה. במובן זה, שימוש מיומן ואחראי במערכות אלו הוא חלק מן החובה הכללית של עורך הדין לשמור על רמת מקצועיות עדכנית.

20. במסגרת זו, על עורכי דין לפתח אוריינות AI בסיסית שתאפשר להם להבחין בין שימושים ראויים במערכות אלה לבין שימושים מסוכנים או בלתי הולמים. אוריינות כאמור כוללת, בין היתר, את היכולת להבין מהו תוצר AI, כיצד יש לבחון את מהימנותו, מהו סוג המידע שניתן או אסור להזין למערכת, ומה משמעותם של תנאי השימוש, מגבלות הסודיות, מנגנוני השמירה, ושאלת השימוש החוזר בנתונים. אין פירוש הדבר שכל עורך דין נדרש לרמת מומחיות טכנולוגית גבוהה או להבנה של המנגנון הטכנולוגי הפנימי של המערכת, אך כן נדרשת רמת הבנה המאפשרת שימוש אחראי וזהיר בכלי.

21. ככל שמדובר במערכות בעלות אוטונומיה גבוהה יותר, ובכלל זה סוכני בינה מלאכותית (AI Agents), מתחדדת עוד יותר החובה לשמור על פיקוח אנושי אפקטיבי. מערכות אלו עשויות, בהתאם לאופן תכנון והפעלתן, לתכנן רצפי עבודה, לבחור כלים, להציע או לבצע פעולות, ולעיתים גם לקדם משימות ללא התערבות אנושית מיידיית. מצב זה מגביר את הסיכון להסתמכות יתר, לביצוע פעולות בלתי מבוקרות ולפגיעה בשיקול הדעת המקצועי של עורך הדין.

22. לפיכך, על עורך הדין להקפיד כי כל שימוש במערכת AI, ובפרט (אך לא רק) במערכת בעלת מאפיינים אוטונומיים, ייעשה באופן שבו השליטה המקצועית וההכרעות המשפטיות המהותיות נותרות בידו, וכל פעולה בעלת משמעות משפטית, דיונית או מקצועית כפופה לבקרה ולאישור מגורמים אנושיים מתאימים.

ה. אמינות התוצר, אימות ואי הטעיית הלקוח ו/או בית המשפט

23. השימוש במערכות בינה מלאכותית בעבודה המשפטית עשוי לסייע לעורך הדין באיתור מידע, בניתוח מסמכים, בקבלת רעיונות ותובנות, בניסוח טיוטות, וביצירת תוצרים ראשוניים בקצב מהיר וביעילות גבוהה. עם זאת, מערכות אלה אינן מתוכננות בהכרח לספק מידע נכון עובדתית או משפטית, אלא לעיתים קרובות מייצרות מענה "נכון סטטיסטית" או מענה שנחזה להיות סביר ומשכנע, אף אם הוא שגוי, חלקי, לא מעודכן, מוטעה, מבוסס על הנחות שגויות או אף מומצא לחלוטין.²²

24. קושי זה מתחדד במיוחד כאשר מדובר במערכות כלליות, אשר אינן מיועדות בהכרח לשמש ככלי מחקר משפטי מוסמך או כתחליף לבחינה מקצועית עצמאית של הדין, הפסיקה והעובדות. במערכות כאמור קיימת גם תופעה מוכרת של "הזיות" (hallucinations), היינו יצירת מידע מומצא או שגוי לחלוטין, לרבות היגדים עובדתיים או משפטיים שאינם נכונים, אסמכתאות שאינן קיימות, פרשנויות לא נכונות של דין, או הצגת ניתוח משפטי מטעה תוך שימוש בניסוח סמכותי ובטוח.

25. **נוכח מאפיינים אלה, מוטלת על עורך הדין חובה מקצועית ואתית לאמת כל תוצר AI בטרם יסתמך עליו, ישלב אותו בעבודתו המקצועית, יעביר אותו ללקוח, יציג אותו בפני בית משפט, או יעשה בו שימוש כלפי כל צד שלישי.** חובת האימות נובעת מעצם אחריותו של עורך הדין למקצועיות, לדיוק, לאמינות וליושרה של עבודתו, ואינה נגרעת רק משום שהתוכן נוצר או נוסח בסיוע טכנולוגי.

26. לצד זאת, ייתכנו מערכות הנשענות על אחזור ממאגרי מידע מוגדרים ומפנות למקורות קונקרטיים, אשר עשויות להפחית את הסיכון לסוג זה של שגיאות; ואולם גם ביחס אליהן אין בכך כדי לגרוע מחובת האימות העצמאית החלה על עורך הדין.

27. כאשר עורך דין עושה שימוש בתוצר AI, האחריות לתוכנו, לדיוקו ולהתאמתו לנסיבות המקרה רובצת עליו בלבד. אין בעובדה שהתוצר נוצר באמצעות מערכת בינה מלאכותית כדי להפחית מחובתו של עורך הדין לבחון את נכונותו, שלמותו, עדכניותו, רלוונטיותו והשלכותיו (אלא להיפך - הדבר מחייב זהירות מוגברת).

28. על רקע האשליה כי הטכנולוגיה בעלת "בינה", ועוצמת הפיתוי הטמון בה, הוועדה מוצאת לנכון לחזור ולהדגיש:

28.1. חובת האימות מחייבת את עורך הדין לבצע בדיקה עצמאית ויסודית של כל טענה, אסמכתה, ניתוח, מסקנה או נוסח שמקורם במערכת AI.

28.2. כך, כאשר מערכת AI מפנה לפסק דין, על עורך הדין לאתר את פסק הדין במקור מוסמך, לקרוא אותו, ולוודא כי הוא אכן קיים, וכי ההקשר שבו הוא מובא מדויק ורלוונטי. כאשר

²² בעניין זה נפנה לדוגמה למגבלות ה-ChatGPT כפי שאלה מפורסמות באתר החברה עצמה. כך מצהירה החברה: "ChatGPT sometimes writes plausible-sounding but... incorrect or nonsensical answers" >> להרחבה ראה. באופן דומה נפנה גם למגבלות של Gemini by Google. כך מצהירה החברה בהסכם השימוש בציאט: <<להרחבה ראה "Gemini Apps are an experimental technology and may sometimes give inaccurate or inappropriate information that doesn't represent Google's views."

המערכת מספקת פרשנות של הוראת חוק, על עורך הדין לבחון את נוסח החוק, את הפסיקה הרלוונטית ואת המצב המשפטי העדכני.

28.3. כאשר המערכת מציעה ניסוח של כתבי טענות, הסכמים, מכתבים או חוות דעת, על עורך הדין לבחון את התאמתם העדכנית לנסיבות הספציפיות, ללקוח הקונקרטי, לדין החל ולתכלית המקצועית של המסמך.²³

29. למען הסר ספק, על עורך הדין חלה האחריות המלאה בנושא זה, גם כאשר מערכת מתוארת כ"מתקדמת", "נפוצה" או כזו שנעשה בה שימוש שוטף במגזר המשפטי. עצם העובדה שמערכת מסוימת מתוארת כ"אמינה", "חכמה" או "מתקדמת" אינה מעידה כי אכן היא כזו, וממילא אינה פוטרת את עורך הדין מחובת האימות בכל מקרה ומקרה. יתרה מכך, מערכות אלה משתנות ומתעדכנות באופן תדיר, עלולות להפיק תוצאות שונות ביחס לאותה שאלה ולרוב אינן מספקות למשתמש מידע מספק באשר לדרך שבה גובש התוצר.

30. נסב את תשומת לב הקורא לכך שפוטנציאל הנזק במצבים מסוימים, ובכללם פעולות משפטיות שיש להן השלכות מיידיות, ובמצבים שבהם יש צד מוחלש, הוא גדול במיוחד. כך למשל, כאשר מדובר בלקוח שעבורו מנוסחים מסמכים, או כאשר ניתנת לו חוות דעת המשפיעה על זכויותיו, ואף אם זו אינה נחשפת לצדדים שלישיים או מהווה בסיס להליך משפטי או אחר.

31. הדברים נכונים, כמובן, ביתר שאת מקום שבו מדובר בהליכים משפטיים וביחסים עם בית המשפט. **עורך הדין חב חובת נאמנות, ואי הטעיה כלפי בית המשפט,**²⁴ **ואינו רשאי להגיש מסמך, לטעון טענה או להציג אסמכתה מבלי שנבדקו ואומתו באופן עצמאי על ידו.**²⁵ שימוש בלתי מבוקר בתוצרי AI עלול להביא להגשת טיעונים שגויים, לציטוט פסיקה שאינה קיימת, להצגת הדין באופן מטעה או להסתמכות על עובדות שלא נבדקו כראוי, ובכך לפגוע בלקוח, בתקינות ההליך ובאמון בית המשפט בעורך הדין.²⁶ לעניין הנאמנויות החלות על עורך הדין וחובת הבדיקה והאימות העולות מהן ראו **עניין פלונית:**

"עורך דין המגיש כתב בית-דין שתוכנו בדוי, תוך שהוא נסמך על אסמכתאות שאינן קיימות, מועל בחובותיו, כלפי בעל הדין אותו הוא מייצג; כלפי בית המשפט; כלפי הצד שכנגד; וכלפי מקצוע עריכת הדין. אמנם, לא אחת חובותיו האתיות השונות של עורך הדין מצויות במתח זו עם זו, ולעיתים אף מתוארות כ'נאמנויות צולבות' (לימור זר-גוטמן "חובת עורך-הדין שלא להטעות את בית-המשפט" עיוני משפט כד 413, 414 (2000) (להלן: זר-גוטמן)), באופן היכול לעורר תהייה כיצד לגשר בין נאמנות אחת לאחרת (ראו, לדוגמה: בש"פ 196/97 מרטינז נ' מדינת ישראל,

²³ ראו SC GEN 25 – The Use of Artificial Intelligence by Court Users של The Supreme Court of Victoria, שם הודגש כי יש לנקוט זהירות מיוחדת כאשר נעשה שימוש ב-GenAI לצורך הכנת עדים למתן עדות, חומרים העומדים בבסיס תצהירים ודוחות מקצועיים, וכי המסמכים המוגשים לבית המשפט חייבים לשקף את ידיעתו ואת מילותיו של מנישם ולעבור אימות אנושי משמעותי; כן ראו Christopher Kohls and Mary Franson v. Keith Ellison et al., Case No. 24-cv-3754 (D. Minn.), שבו סיבר בית המשפט להסתמך על תצהיר מומחה שנמצא כי כלל אסמכתאות אקדמיות בדויות שמקורן ב-GPT-4o, והדגיש כי גם מומחה המגיש הצהרה תחת אזהרה אינו רשאי להסתמך על תוכן AI בלתי מאומת.

²⁴ ראו כלל 34(א) לכללים: "לא יעלה עורך דין, בין בעל פה ובין בכתב, טענה עובדתית או משפטית ביועדו שאינה נכונה."

²⁵ לעניין זה ראו גילוי הדעת המקדים, סעיפים 8-7, שם הובהר כי עורך דין אשר מסתמך על פלט של פלטפורמת בינה מלאכותית ללא אישור ואימות המידע או העובדות המוצגים בו, עלול להיחשב כמי שהפר את חובת הנאמנות והמסירות שבה הוא חב, וזאת בין היתר לפי סעיף 54 לחוק, ולפי כלל 2 לכללים; כן הובהר שם כי בהקשרים דיוניים והליכיים עלול הדבר לעלות גם כדי הטעיה אסורה לפי כלל 34 לכללים. ראו גם הוראת נוהל 01-26 – קוד אתי לשימוש בכלי בינה מלאכותית ברשות השופטת, סעיף 18, המדגיש כי גם ביחס לחומר המוגש על ידי בעלי הדין לבית המשפט קיימת על השופט וצוותו חובת בדיקה של טענות, הפניות וציטוטים, נוכח האפשרות שחלקם מקורם בשימוש בכלי בינה מלאכותית.

²⁶ ראו עניין רמת גן, לעיל ה"ש 1, שם קבע בית המשפט העליון כי הפסול אינו בעצם השימוש בבינה מלאכותית, אלא בשימוש בלתי מבוקר בה, ללא אימות ובקרה מתאימים של תוצריה; עוד הודגש כי האחריות לאיכות התוצר נותרת בידי בעל המקצוע, ואין הוא יוצא ידי חובתו בהסתמכו על אחר – בן אנוש או בינת מכונה.

פ"ד נ(5) 591 (1997)). אלא שאין זה המצב במקרה שלפנינו. **בהגישו כתב טענות ובו טענות משפטיות בדויות, חוטא עורך הדין לכל חובותיו גם יחד.**" (פסקה 15 לפסק הדין) (ההדגשה אינה במקור).

32. אי-עמידה בחובת האימות עלולה להעמיד את עורך הדין בפני השלכות אתיות, משמעתיות ומקצועיות משמעותיות, ובכלל זה ביקורת שיפוטית, פגיעה באינטרסים של הלקוח, פגיעה במהימנותו המקצועית של עורך הדין, ולעיתים אף סנקציות דיוניות או משמעתיות. על כן, עורך דין המבקש להסתייע במערכות AI נדרש לעשות כן לא כתחליף לבדיקה מקצועית עצמאית, אלא ככלי עזר בלבד, תוך שמירה קפדנית על סטנדרטים גבוהים של אימות, ביקורת, אחריות ויושרה.

ו. סודיות, חיסיון, פרטיות ואבטחת מידע

33. חובת הסודיות והחיסיון כעקרון יסודי

33.1. חובת הסודיות המוטלת על עורכי דין היא מאבני היסוד של יחסי עורך דין-לקוח. חובה זו מעוגנת הן בדין והן בכללי האתיקה המקצועית, ונועדה להבטיח כי הלקוח יוכל למסור לעורך דינו את מלוא המידע הדרוש לצורך הייצוג, לרבות מידע רגיש, אישי וסודי, מבלי לחשוש כי ייחשף לצדדים שלישיים. בהקשר זה יש להזכיר גם את החובות החלות על עורכי הדין בכל הנוגע לחיסיון עורך דין לקוח. מקור החיסיון הוא סעיף 48 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971, ואילו חובת עורך הדין לשמור על החיסיון קבועה בסעיף 90 לחוק.²⁷

33.2. שיתוף מידע מוגבל עם ספק חיצוני של מערכת בינה מלאכותית, עלול, לפי נסיבות העניין, להתפרש כוויתור של הלקוח על הסודיות או החיסיון, או לכל הפחות ליצור סיכון ממשי לכך;²⁸ לפיכך, על עורך הדין לבחון בזהירות, בין היתר, את מעמדו של הספק, את תנאי השימוש,²⁹ את היקף הגישה למידע, את אופן שמירתו ומחיקתו, ואת השאלה אם קיימות הגנות חוזיות וטכניות מספקות. מקום שבו קיים סיכון כאמור, על עורך הדין ליידע את הלקוח ולקבל את הסכמתו מדעת לפי העניין.³⁰

33.3. השימוש הגובר במערכות בינה מלאכותית בעבודת עורכי הדין מייצר הזדמנויות מקצועיות, אך גם מעלה חששות חדשים ומורכבים לשמירה על סודיות, פרטיות וחיסיון. סיכונים אלה אינם מתמצים רק בעצם הזנת המידע למערכת, אלא משתרעים גם על דרך עיבודו, שמירתו, שיתופו, שימוש אפשרי בו לצורכי אימון, והאפשרות לחשיפתו למשתמשים אחרים, לספקי המערכת או לגורמים נוספים.

34. מידע מוגבל – השלכות

34.1. לצורך גילוי דעת זה, "מידע מוגבל" הוא כמשמעותו בהגדרת מונח זה בפרק ההגדרות שלעיל.

34.2. המשמעות המעשית של סיווג מידע כ"מידע מוגבל" היא כי אין להזינו, לאחסנו, לעבדו,³¹ לגלותו, למסרו או לאפשר גישה אליו באמצעות מערכת בינה מלאכותית, מבלי שעורך הדין

²⁷ לעניין זה ראו גילוי הדעת המקדים, סעיפים 12-14, שם הודגש כי חובת הסודיות של עורך הדין חלה במלואה גם ביחס להזנת מידע לקוח למערכות בינה מלאכותית, בשים לב לכלל 19 לכללים המחייב שמירת סודיות, ולכלל 21 לאותם כללים, האוסר שימוש במידע שהגיע מאת הלקוח במילוי התפקיד, ואשר לא היה ניתן לקבלו בדרך אחרת במאמץ סביר.

²⁸ בהקשר זה יש להדגיש כי הזנת מידע משפטי, עובדתי או אסטרטגי למערכת בינה מלאכותית פתוחה, ובפרט למודל שפה גדול הפועל באמצעות ספק חיצוני, עלולה לשלול את אופיו החסוי של המידע או לפגוע בטענה לחיסיון עורך דין-לקוח, מקום שבו המידע נמסר לצד שלישי שאינו עורך דין ואינו כפוף לחובת סודיות מקצועית מקבילה. העובדה כי משתמש קיבל מן המערכת תוצר בעל אופי משפטי, או כי בהמשך העביר את התוצר לעורך דינו, אינה מקנה בדיעבד חיסיון לתוכן שנמסר תחילה למערכת. בפסיקה שהתפתחה בארצות הברית נקבע, בין היתר, כי שיח עם מערכת בינה מלאכותית ציבורית אינו נהנה מחיסיון עורך דין-לקוח, משום שהמערכת אינה עורך דין, משום שלא מתקיימת ציפייה סבירה לסודיות, ומשום שהעברה מאוחרת של התוכן לעורך הדין אינה "מחיה" חיסיון שלא התקיים מלכתחילה. להרחבה ראו: United States v. Heppner, No. 25 Cr. 503, 17.2.2026 (להלן: "עניין הפנר"). אולם, יש להבחין בין פסק הדין מניו יורק בעניין הפנר, שבו נדחתה במפורש טענת חיסיון עורך דין-לקוח לגבי שיח עם מערכת AI פתוחה, לבין ההחלטה מטקסס, שבה הוכרה, בנסיבות מקומיות ומוגבלות, הנגנת "attorney work product" ביחס לחלק מן החומרים לפי הדין הדינוני הטקסני, מבלי לקבוע כי עצם השיח עם מערכת AI נהנה, כשלעצמו, מחיסיון עורך דין-לקוח. להרחבה ראו: Tate Group Automotive, LLC v. Legacy Automotive Capital, LLC, No. 25-BC11B-0020 (Tex. Bus. Ct. 11th Div. 3.6.2026).

²⁹ כך למשל, תנאי השימוש של OpenAI קובעים כי "We may use Content to provide, maintain, develop, and improve our Services", וכן כי כאשר החשבון נוצר באמצעות כתובת דוא"ל ארגונית, "including being able to access Content". תנאי ארגוניות, "the organization's administrator will be able to control your account, including being able to access Content", בנסיבות אלה, הזנת מידע חסוי למערכת לאחר הסכמה לתנאי שימוש כדוגמת אלה, עלולה להחליש את הטענה כי המידע חוסה תחת חיסיון. השוו לדיון בספרו של כב' השופט יצחק עמית, חסיונות ואינטרסים מוגנים - הליכי גילוי ועיון במשפט האזרחי והפלילי, פרק י' עורך דין-לקוח, עמ' 482-483 (2021), שם נאמר כי בשעה שהמידע הגיע לרשותו של צד שלישי, הדבר נתפס כוויתור של הלקוח על החיסיון, אך הודגש כי אין מדובר בתוצאה אוטומטית וכי יש לבחון את מהות המידע, מהות הצד השלישי וכלל נסיבות המקרה.

³⁰ ראו גילוי הדעת המעודכן של לשכת עורכי הדין בקליפורניה, לעיל ה"ש 3, בעמ' 4-5, שם נקבע כי ככלל עורך דין לא יזין מידע חסוי של הלקוח למערכת Generative AI העלולה ליצור סיכון מהותי לסודיות או לאבטחת מידע, אלא בהסכמתו מדעת של הלקוח ביחס לסיכונים הכרוכים בכך; כן ראו שם בעמ' 6, שם נקבע כי על עורך הדין לשקול גילוי ללקוח בדבר השימוש המתוכנן במערכת AI, לרבות אופן השימוש, הסיכונים והיתרונות הכרוכים בו.

³¹ להגדרת "עיבוד" ולהיקף הפעולות הכלולות בה, וכן לאיסור על עיבוד מידע במאגר למטרה שאינה כדיו, ללא הרשאה, או כאשר המידע נוצר, התקבל, נצבר או נאסף בניגוד לדיו, ראו סעיף 3 לחוק הגנת הפרטיות (הגדרת "עיבוד" / "שימוש") וסעיף 8(ב)-(ד) לחוק הגנת הפרטיות; ראו גם מדרוך תיקון מס' 13, פרק "איסורים נורמטיביים חדשים בדבר עיבוד מידע שלא כדין".

בחן, קודם לכן, את סוג המערכת, את מאפייני עיבוד המידע שלה, את רמת ההגנה שהיא מעניקה, ואת התאמת השימוש בה לחובותיו כלפי הלקוח, בית המשפט והמקצוע. בכלל זה, על עורך הדין לבחון אם פעולת העיבוד תואמת את מטרת הטיפול, נעשית בהרשאה מתאימה, ואינה נשענת על מידע שנאסף, נצבר או הועבר שלא כדין. לעניין זה, אין די בהתממה הכוללת השמטת שם או מספר מזהה, או בהסרת פרט, אם ניתן להסיק מן המידע שנותר, במישרין או בעקיפין, את זהות הלקוח, את ענייניו, את מצבו העסקי, הרפואי או המשפחתי, או את עצם קיומו של ייצוג משפטי.

35. שימוש בפלטפורמות AI פתוחות

35.1. בחלק מפלטפורמות ה-AI הפתוחות, או בחלק מן החשבונות, הגרסאות או תצורות השימוש בהן, המידע המוזן למערכת מאוחסן, מעובד או משמש למטרות נוספות, בין אם באמצעות פרומפט, העלאת מסמך, שאלות המשך או דרכי קלט אחרות. במקרים מסוימים מידע זה עשוי לשמש גם לצורך אימון, שיפור ופיתוח של המערכת ושל בסיס הנתונים שעליו היא נשענת. מכאן נובע כי מידע מוגבל המוזן לסביבה כאמור עלול לדלוף או להפוך, במישרין או בעקיפין, לחלק ממגננון הلمידה של המערכת, ולהיחשף או להיות משוקף בהמשך בתוצרים שיופקו עבור משתמשים אחרים או בגישה אחרת שאינה בשליטת עורך הדין. שימוש בפלטפורמות AI פתוחות יכול לגרום דליפת מידע המוזן אליהן לצדדים שלישיים גם בדרכים אחרות.

35.2. על עורך הדין להימנע מהזנת מידע מוגבל לפלטפורמות AI פתוחות, או לכל סביבת

שימוש אחרת שאין לגביה ודאות מספקת כי המידע ייוותר מוגן ברמה התואמת את חובותיו המקצועיות.³² כלל זה חל לא רק ביחס למסמכים מלאים או לחומרי תיק, אלא גם ביחס לפרטי מידע חלקיים, תיאורי מקרה, ניסוחי דוא"ל, נתונים מסחריים, מידע רפואי, עובדות ייחודיות, או כל קלט אחר שמהווה מידע מוגבל (לרבות כזה המאפשר זיהוי ישיר או עקיף של הלקוח או של עניינו).³³ גם התממה, לרבות בדרך של מחיקת שם הלקוח או פרט מזהה אחר, אינה בהכרח מספקת, שכן התממה נועדה להפחית את אפשרות הזיהוי אך אינה מבטיחה בהכרח תוצאה מוחלטת או דיכוטומית כאמור; לפיכך, אם מן המידע שנותר - לבדו או בהצלבה עם מידע זמין ממקורות אחרים - ניתן להסיק את זהותו של הלקוח, לקשור את המידע לעניינו, או לבצע זיהוי חוזר שלו במישרין או בעקיפין, אין לראות במידע כאמור ככזה שעבר התממה מספקת לצורך שימוש בפלטפורמה פתוחה.³⁴

35.3. הסיכון בפלטפורמות פתוחות אינו מתמצה בשאלה אם המידע דלף בפועל. די בכך שהמידע נשמר בשרתים חיצוניים, מעובד מחוץ לשליטת עורך הדין, עשוי להישמר לפרק זמן שאינו ידוע, או עשוי להיות נגיש לספק המערכת, לעובדיו, לספקי משנה, או למשתמשים אחרים.

³² בעניין זה נפנה להנחיות השימוש של Google Gemini, המורות שלא לשתף מידע סודי בפלטפורמה: "Don't include confidential or sensitive information in your Bard conversations." לעניין כרית מידע אישי (scraping) מרשת האינטרנט או ממאגרים מקוונים לצורך עיבודו במערכות בינה מלאכותית, יש לנהוג בזהירות; עצם נגישותו של מידע ברשת אינה מלמדת, כשלעצמה, כי מותר לכרותו או לעשות בו שימוש למטרות נוספות, ובפרט מקום שבו תנאי השימוש, טיב המידע או ציפיות הסבירה של נושא המידע מצביעים על מגבלה שונה. ראו טיוטת הנחיות הרשות להגנת הפרטיות "תחולת הוראות חוק הגנת הפרטיות על מערכות בינה מלאכותית", סעיפים 6.3.5 ו-10.

³³ באופן דומה, יש להפעיל שיקול דעת לגבי היקף החומר המוזן, וראוי לפעול לפי עקרון מזעור הנתונים - לאסוף ולהשתמש רק בנתוני הלקוחות הנחוצים ליישום הספציפי של הבינה המלאכותית. הדבר מקטין את הסיכון לפרצות נתונים ולגישת לא מורשית. כמו כן, ראוי למחוק מידע מיותר בתום השימוש בו, ולמעט מקרים שבהם יש חובה לשמור את המידע על פי כל דין. ³⁴ לעניין זה ראו הרחבה בפרק (2). לגילוי הדעת המקדים. שם, בפסקה 15, ניתן דגש לחשש המשמעותי שלפיו גם אם כיום הבינה המלאכותית אינה מצליחה לגלות זהות על סמך רמזים שונים, חובת הזהירות מחייבת את עורכי הדין לחשוש מפני מצב שבו בעתיד מידע המועלה כיום במערכת פתוחה יפוענה על ידי מערכות עתידיות, עוצמתיות יותר. ואכן, ניתן לקבוע כי בשנתיים שחלפו מאז גילוי הדעת הראשון, פלטפורמות AI השתכללו והפכו מתוחכמות ומדויקות יותר לעין שיעור מאלה שהיו בזמנו.

35.4. נקודת המוצא וברירת המחדל היא איסור כמפורט לעיל. סטייה מן הכלל דלעיל יכולה להישקל, אם בכלל, רק בנסיבות חריגות, לאחר בחינה קפדנית של מאפייני המערכת, קיומם של אמצעי הגנה משמעותיים, ובהתאם להוראות פרק ז' להלן בדבר שקיפות והסכמת הלקוח. ואולם, גם בנסיבות כאלה, אין בהסכמת הלקוח כדי להכשיר שימוש במידע של צדדים שלישיים או שימוש אחר הסותר את חובות היסוד של עורך הדין.

36. שימוש בפלטפורמות AI סגורות

36.1. השימוש בפלטפורמות AI סגורות עדיף, ככלל, על פני שימוש בפלטפורמות פתוחות. עם זאת, אין להסתפק בכינוי מערכת "סגורה" או "ארגונית" שהוצמד לפלטפורמה. על עורך הדין להשתכנע, ובמקרים המתאימים גם בסיוע אנשי מקצוע רלוונטיים, כי ביחס לגרסה, לחשבון ולהגדרות שבהם נעשה שימוש, המערכת אכן עומדת בהתחייבויות הנדרשות: אי-העברת מידע לצדדים שלישיים מעבר לנדרש, אי-שימוש במידע לאימון בהיעדר הסכמה מתאימה, הגבלת גישה, מדיניות שמירה ומחיקה נאותה, והגנה חוזית וטכנית הולמת על המידע המוזן אליה. בחינה זו יכולה להתבסס, לפי העניין, על התחייבויות חוזיות, מסמכי מדיניות, תקנים, ביקורות, תיעוד טכני או בדיקות שנעשו בידי גורמי מקצוע מתאימים.

36.2. נציין בהקשר זה, כי אין הכרח שפלטפורמה סגורה תהיה דווקא מערכת "פנים-משרדית" במובן הצר. ייתכן כי גם שירות המוצע לציבור הרחב יעמוד, ביחס לחשבון, לגרסה ולהגדרות מסוימים, בתנאים המהותיים של פלטפורמה סגורה (לרבות שירותי ענן). השאלה היא שאלה מהותית ולא שאלה תיאורית או שיווקית. עורך הדין הוא האחראי להעריך באופן מקצועי, ביקורתי וספקני אם השימוש הקונקרטי במערכת הספציפית תואם את דרישות החיסיון, הסודיות וההגנה על המידע.

36.3. גם בפלטפורמה סגורה אין מדובר בהענקת "פטור" מחובת הזהירות. על עורך הדין לבחון את הסיכונים הנתונים, לרבות אופן שמירת הנתונים, ההרשאות, הלוגים, ההצפנה, רמת האוטומציה של המערכת, וממשקי החיבור שלה למערכות אחרות.³⁵

36.4. מקום שבו מדובר במערכת בינה מלאכותית חדשה, בעלת יכולות חריגות וברמת אוטונומיה או עוצמה טכנולוגית שטרם נבחנו די הצורך בסביבת העבודה המשפטית, על עורך הדין ליישם את עקרונות הזהירות המונעת והספקנות הביקורתית,³⁶ ולנקוט משנה זהירות בטרם יעשה בה שימוש, גם אם מדובר במערכת סגורה.³⁷ בפרט, מומלץ שלא לעשות שימוש בכלי כאמור באופן המחובר לתשתיות המשרד, למערכות פנימיות, למאגרי מידע, לדוא"ל, למערכות ניהול מסמכים או לכל סביבת עבודה רגישה אחרת, בטרם נבחנה המערכת כראוי ונוסחה לאורך זמן על ידי הגורמים המקצועיים המתאימים ובהתאם למדיניות אבטחת המידע של המשרד. ככל שהדבר נדרש בנסיבות העניין, נכון כי בחינה כאמור תיעשה בסביבה מבודדת, מנותקת או מוגבלת גישה, באופן שימנע סיכון בלתי נחוץ למידע שהתקבל מהלקוח, למערכות המשרד או לתשתיותיו.

³⁵ ב-The State Bar of California, 2026 Practical Guidance for the Use of Generative Artificial Intelligence in the Practice of Law, הודגש כי כאשר מערכת AI משולבת במערכות פנימיות של המשרד — כגון דוא"ל, מערכות ניהול מסמכים, בסיסי ידע או יומנים — נדרש פיקוח קפדני עוד יותר על היקף הגישה של המערכת ועל פעולותיה.

³⁶ שימוש בעקרונות אלה ראוי ומועיל בכל אינטראקציה של עורך הדין עם פלטפורמות בינה מלאכותית.

³⁷ בעניין זה ראו לאחרונה: Anthropic, "Project Glasswing: Securing critical software for the AI era" (April 2026), במסגרתו הודיעה אנטרופיק על השקת Project Glasswing ותיארה יכולות מתקדמות במיוחד שנצפו במודל Claude Mythos Preview בתחום איתור, שרשרת וניצול חולשות תוכנה, לרבות באופן אוטונומי.

37. הרשאות גישה, חומות סיניות וספקים חיצוניים

37.1. חובות הסודיות והחיסיון מחייבות את עורך הדין לא רק ביחס להעברת מידע מחוץ למשרד, אלא לעיתים גם ביחס לאופן שבו מידע נחשף בתוך המשרד עצמו. לפיכך, כאשר נעשה שימוש במערכת AI – וביתר שאת במערכת סגורה או משולבת – יש להבטיח כי המערכת אינה מאפשרת גישה למידע למי שאינם אמורים להיות חשופים אליו, גם בתוך המשרד, לרבות עובדים אחרים במשרד, צוותים שאינם מטפלים בתיק, או עורכי דין המופרדים באמצעות חומה סינית טכנולוגית.

37.2. במישור זה, על עורך הדין או הנהלת המשרד לוודא כי קיימות במערכת בקורות גישה מתאימות, הפרדת הרשאות, אפשרות להגבלת משתמשים, מנגנוני ניטור ובקרה, ומניעה של שימוש משני במידע בין עניינים, לקוחות או מחלקות שונות. ככל האפשר, אין להסתפק בנהלים פנימיים ובהנחיות התנהגות בלבד, ויש להעדיף הטמעה של אמצעים טכנולוגיים המגבילים בפועל את הגישה למידע בהתאם לתפקיד, להרשאה ולצורך להיחשף למידע. ככל שהמערכת עושה שימוש במידע שהוזן אליה לצורך עיבוד רוחבי או יצירת קשרים בין נתונים, גובר הסיכון לזליגה בלתי מותרת של מידע, גם אם אין כוונה מודעת לכך מצד המשתמש.³⁸

37.3. משרד המעוניין לאמן מודל פרטי לשימוש משרדי, חייב לוודא שהמודל אינו מתאמן על תיקים שבהם קיימת חומה סינית או מגבלה אחרת לשיתוף עובד אחר במשרד במידע. האמור נכון גם בנוגע לממשקים שבין מערכות שבהן נעשה שימוש במשרד. ככל שמשרד בוחר לאפשר קישור בין מערכות לניהול מידע או מסמכים לבין כלי AI הפועל ברמה המשרדית, יש להבטיח שההפרדות המובנות הקיימות במערכות כאמור נשמרות גם כאשר נעשה שימוש בכלי ה-AI.

37.4. כאשר מדובר בספק חיצוני, יש להבטיח גם התחייבויות חוזיות ברורות ואפקטיביות שלפיהן המידע שהוזן למערכת, וכן פירות האימון, התוצרים, המטא-דאטה או דפוסי השימוש הקשורים בו, לא יועמדו לרשות לקוחות אחרים³⁹ של הספק ולא יכללו במאגר מידע חיצוני שאינו בשליטת המשרד. כמו כן, על עורך הדין או המשרד לבחון, לפי העניין, אם הספק משמש כ"מחזיק" במידע, בעוד המשרד או הלקוח הם "בעל שליטה" בו, ולהסדיר בהסכם⁴⁰ את חלוקת האחריות ביחס לעיבוד המידע, לאבטחתו, לשמירתו, למחיקתו ולמתן גישה אליו.⁴¹

³⁸ חשש לפעולה נגד לקוח והפרת האיסור להשתמש במידע מהלקוח - שימוש בפלטפורמת בינה מלאכותית ש"אומנה" באמצעות מידע מתיקים של לקוח אי עשוי להתברר כ"פעולה נגד לקוח" הוא מסייע לעניינו של לקוח ב', שהוא יריב או מתחרה של לקוח א' (כלל 16א) לכללים: "עורך דין לא יטפל נגד לקוח - (1)... (2) בעניין אליו יש זיקה של ממש למידע שקיבל עורך הדין מאותו לקוח או מטעמו". כמו כן, הדבר עלול להיחשב גם כהפרת האיסור להשתמש בידעיה מהלקוח (כלל 21 לכללים). ראוי לבצע בדיקת נאותות ובירורים מתאימים לגבי ספקים אלה.

³⁹ לשם המחשה, ניתן לדמות מצב שבו מתחרה דומיננטי בשוק ייהנה מפירות אימון המערכת על ידי המתחרה העיקרי שלו. ברור כי מתן יד לסיטואציה כזו על ידי עורך הדין עשוי לפעול לרעת לקוחו.

⁴⁰ ראו תקנה 15 בתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ז-2017.

⁴¹ להגדרות 'בעל שליטה במאגר מידע' ו'מחזיק', ובכלל זה לראיית גורם חיצוני המעבד מידע עבור הארגון כ'מחזיק', ראו סעיף 3 לחוק הגנת הפרטיות.

ז. תקשורת עם הלקוח, שקיפות והסכמה

38. מתי נדרשת שקיפות כלפי הלקוח ביחס לשימוש ב-AI?

38.1. השימוש במערכות בינה מלאכותית בעבודת עורך הדין עשוי לעורר, בנסיבות מסוימות, חובת שקיפות, יידוע או היוועצות עם הלקוח. עצם השימוש בכלי טכנולוגי אינו מחייב בהכרח גילוי בכל מקרה ומקרה, ובפרט כאשר מדובר בשימוש שגרתני, טכני או משני, שאינו כרוך בחשיפת מידע מוגבל בפלטפורמות AI פתוחות, אינו משנה באופן מהותי את דרך מתן השירות המשפטי, ואינו משפיע על זכויות הלקוח, על קבלת ההחלטות בעניינו או על אופן חיובו. יחד עם זאת, על עורך הדין לבחון אם בנסיבות העניין לקוח סביר היה מצפה לדעת על השימוש, או אם ידיעה זו עשויה להיות רלוונטית להחלטת הלקוח באשר לניהול עניינו.

38.2. שקיפות כלפי הלקוח תידרש, ככלל, כאשר השימוש במערכת AI נוגע באופן מהותי לדרך שבה מושגות מטרות הייצוג; כאשר מבוקש להזין לפלטפורמת AI פתוחה מידע מוגבל או מידע הקשור לייצוג, ובכלל זה גם מקום שבו נשקלת הזנה לאחר ביצוע התממה, אם בנסיבות העניין לא נשללה במידה מספקת אפשרות של זיהוי ישיר, זיהוי עקיף או זיהוי חוזר, לרבות באמצעות הצלבת הנתונים עם מידע אחר הזמין ממקורות נוספים; כאשר השימוש במערכת צפוי להשפיע באופן מהותי על תהליך קבלת ההחלטות המקצועיות; כאשר הלקוח ביקש מידע בנושא; כאשר קיימות הנחיות, מגבלות או נהלים מטעם הלקוח שהובאו לידיעת עורך הדין בעניין שימוש ב-AI; או כאשר השימוש במערכת רלוונטי לבסיס שכר הטרחה או להוצאות המוטלות על הלקוח.⁴²

38.3. בכל מקרה, גם כאשר אין חובה כללית לגלות כל שימוש במערכת AI, על עורך הדין לפעול ביושר, בהגינות ובשקיפות מספקת כלפי הלקוח, ולוודא כי השימוש בטכנולוגיה אינו יוצר מצג מטעה ביחס לאופן מתן השירות, להיקף האחריות המקצועית שהוא נוטל על עצמו, או לאופן החיוב בגין השירות שניתן.

39. מתי נדרשת הסכמת לקוח לשימוש במידע סודי או מוגבל?

39.1. **על אף הכלל המנחה של הימנעות מהזנת מידע מוגבל לפלטפורמות פתוחות, כאשר עורך הדין מבקש לעשות שימוש במידע מוגבל של הלקוח בפלטפורמת AI פתוחה, לרבות מקום שבו בוצעה או נשקלת ביצוע התממה, נדרשת הסכמה מדעת של הלקוח מראש, אם בנסיבות העניין ההתממה אינה שוללת במידה מספקת אפשרות לזיהוי ישיר, זיהוי עקיף, זיהוי חוזר או קישור המידע לעניינו של הלקוח.**⁴³ דרישה זו נובעת מן החשש לפגיעה בפרטיות הלקוח, להפרת חובות הסודיות והחיסיון, וכן מן האפשרות כי המידע ישמש לצורך אימון, שיפור או פיתוח המערכת. כאמור, לצורך קבלת החלטה מושכלת, על

⁴² בעניין זה ראו ABA Formal Opinion 512 של ה-American Bar Association, Section C – Communication, הקובע כי על עורך הדין להיוועץ באופן סביר עם הלקוח באשר לאמצעים שבאמצעותם יושגו מטרות הייצוג, וכי יש לגלות ללקוח שימוש ב-GAI, בין היתר, כאשר הדבר רלוונטי לבסיס או לסבירות שכר הטרחה, כאשר הלקוח דורש גילוי, וכאשר תוצר ה-AI עשוי להשפיע על החלטה משמעותית בייצוג.

⁴³ בשונה מכך, שימוש בפלטפורמות AI סגורות אינו מחייב קטגורית הסכמת לקוח, כשם ששימוש במערכות המחשוב או בשירותי הענן המשרדיים אינו מחייב בהכרח הסכמה מפורשת של הלקוח, והכול בכפוף לשמירה ראויה על אבטחת המידע, חובת הנאמנות ללקוח ויתר החובות האתיות. זאת, משום שעצם אחסון המידע בשירותי ענן אינו נתפס כוויתור על החיסיון מצד הלקוח, שכן פעולה זו מתבצעת בשגרה ונתפסת כבטוחה (ראו הרחבה בסעיף 7 לגילוי הדעת בנושא אבטחת מידע). אם יש לעוה"ד בסיס לסבור שלקוחו יתנגד לשימוש במידע גם במערכת משרדית סגורה, עליו לבחון זאת עם לקוחו מראש.

עורך הדין להבהיר ללקוח גם את הסיכון האפשרי לפגיעה בחיסיון עורך דין-לקוח, בשים לב לזהות הספק, לתנאי השימוש, להיקף הגישה למידע ולאפשרות העברתו או שמירתו בידי צדדים שלישיים. ואולם, גם מקום שבו מתקבלת הסכמת הלקוח, אין בכך כדי להתיר שימוש במידע של צדדים שלישיים, או כדי להכשיר פעולה הסותרת את חובות היסוד של עורך הדין לפי הדין וכללי האתיקה.

39.2. הסכמת הלקוח צריכה להיות הסכמה מדעת, מפורשת, קונקרטית ומבוססת על גילוי הולם (הנחה מקובלת עבור שימוש בכל תוכנה). לצורך כך, על עורך הדין להסביר ללקוח, בשפה ברורה ומובנת, לפחות את אלה: מהי המערכת שבה מבוקש לעשות שימוש; מהו סוג המידע שמבקשים להזין; מהי מטרת השימוש; מהם הסיכונים העיקריים הגלומים בכך, לרבות אפשרות של עיבוד המידע על ידי צדדים שלישיים,⁴⁴ שמירתו בשרתים חיצוניים, שימוש בו לצורכי אימון המערכות, קושי במחיקה מלאה, ואפשרות לפגיעה בפרטיות, בחיסיון או בסודיות; וכן אילו חלופות קיימות, אם קיימות, לשימוש האמור.

39.3. ככלל, אין די בהוראה כללית, סתמית או גורפת במסמכי ההתקשרות, בהסכם שכר טרחה או בייפוי כוח, שלפיה עורך הדין "רשאי להשתמש בבינה מלאכותית", כדי להוות הסכמה מדעת מספקת לשימוש כמתואר לעיל. ככל שנעשה שימוש בהסכמה כתובה במסגרת מסמכי ההתקשרות, עליה להיות מנוסחת באופן ברור, מובחן, ומותאם לסוג השימוש ולסוג המידע שלגביו מתבקשת ההסכמה. הסכמה כאמור יכולה לכלול גם התייחסות פרטנית לסוגי המסמכים או סוגי המידע שלגביהם הלקוח מאשר או מסכים כי יעשה בהם שימוש.

40. יועצים משפטיים פנימיים

40.1. עורכי דין המשמשים כיועצים משפטיים פנימיים בתאגיד נדרשים לפעול, ככלל, בהתאם להוראות הדין ובהתאם למדיניות שגיבש התאגיד בנושא שימוש במערכות בינה מלאכותית וליתר נהלי הארגון. בהיעדר נהלים או מדיניות ברורים, וככל שנשקל שימוש במידע מוגבל במערכות AI פתוחות, נכון כי היועץ המשפטי ישקול קבלת אישור מהנהלת התאגיד, ויערב, ככל האפשר ובהתאם לצורך, גם את הגורמים המקצועיים הרלוונטיים בארגון, ובכלל זה את קצין אבטחת המידע, קצין הגנת הפרטיות ומחלקת הציות, ככל שישנם.

40.2. מקום שבו הלקוח הוא תאגיד או גוף מוסדי, אין בהסכמת גורם מטעם התאגיד או במדיניות הארגון כדי לגרוע מחובתו האישית של עורך הדין להפעיל שיקול דעת מקצועי עצמאי, לבחון את הסיכונים האתיים הכרוכים בשימוש במערכת המסוימת, ולוודא כי אופן השימוש בה עולה בקנה אחד עם חובותיו המקצועיות והאתיות כמפורט בגילוי דעתנו זה.

⁴⁴ לדוגמה, ראו פסקה 4 לתנאי השימוש עבור הלקוחות שפרסמה חברת אנתרופיק: "We may use Materials to provide, maintain, and improve the Services and to develop other products and services, including training our models..."

41. אחריות הנהלת המשרד ועורך הדין המפקח

41.1. השימוש במערכות בינה מלאכותית במשרדי עורכי דין אינו מעורר רק שאלות של אחריות אישית של עורך הדין המשתמש בכלי, אלא גם שאלות של אחריות ניהולית ופיקוחית של הנהלת המשרד ושל עורכי הדין המופקדים על היבטים אלה.⁴⁵ מקום שבו מערכות AI משולבות בתהליכי עבודה משרדיים, נעשה בהן שימוש על ידי כמה בעלי תפקידים, או שהן מחוברות למאגרי מידע, מערכות מסמכים או סביבת עבודה משותפת, נדרשת מדיניות משרדית ברורה שתסדיר את אופן השימוש המותר, את גבולות השימוש ואת רמת הפיקוח.

41.2. על אופן היישום המעשי של חלק מהוראות גילוי דעת זה עשויים להשפיע, בין היתר, גודל המשרד, מספר עורכי הדין והעובדים הפועלים בו, תחומי עיסוקו, היקף המידע המוחזק על ידו, וסוגי המערכות שבהן נעשה שימוש.⁴⁶ בהתאם, אין דינה של הטמעת מערכות בינה מלאכותית במשרד קטן כדינה של הטמעה כאמור במשרד גדול או בארגון משפטי רחב היקף. שונות זו משליכה על אופן ההטמעה, הפיקוח והמשאבים הנדרשים, ולא על עצם החובה לעמוד ברף המינימלי המפורט בהוראות אלה.⁴⁷

41.3. על הנהלת המשרד, וכן על כל עורך דין המופקד על פיקוח מקצועי, לנקוט אמצעים סבירים להבטיח כי השימוש במערכות בינה מלאכותית במשרד ייעשה באופן התואם את חובות האתיקה, הסודיות, החיסיון, ההגנה על הפרטיות והמחויבויות המקצועיות החלות על עורכי דין. בכלל זה, יש להבטיח כי לא ייעשה שימוש בכלי AI באופן החורג מן הנהלים הפנימיים של המשרד, או באופן העלול להביא לפגיעה בלקוח, לחשיפת מידע, להטעיה, או לפגיעה בתקינות העבודה המקצועית. יובהר כי אחריותו של עו"ד החורג מן הנהלים לא תופחת בשל הסתמכות על מערכות טכנולוגיות או על היעדר פיקוח מספק שבוצע על ידי מנהליו.

42. נהלי שימוש פנימיים והכשרת עובדים

42.1. משרד עורכי דין העושה שימוש במערכות AI נדרש לקבוע נהלים פנימיים סבירים וברורים באשר לאופן השימוש במערכות אלו. נהלים אלה צריכים להתייחס, בין היתר, לשאלה באילו מערכות, חשבונות או תצורות מותר להשתמש; באילו סוגי משימות ניתן להיעזר בהן; איזה מידע אסור להזין אליהן; מתי נדרש אישור או בקרה של עורך דין בכיר יותר; כיצד יש לאמת תוצרים; כיצד יטופלו בקשות לעיון, לתיקון או למחיקה של מידע אישי מקום שהשימוש במערכות AI נוגע לעיבודו;⁴⁸ כיצד יש לתעד, לפי העניין, שימושים מהותיים או חריגים; ומהם התנאים לשימוש בכלים אוטונומיים יותר או מחוברים למערכות משרדיות.

⁴⁵ ראו American Bar Association, Standing Committee on Ethics and Professional Responsibility, Formal Opinion 512, Generative Artificial Intelligence Tools, בעמ' 10 (29.7.2024), שם הודגש כי האחריות לשימוש בכלי בינה מלאכותית במשרד עורכי דין אינה מוטלת רק על עורך הדין המשתמש בכלי בפועל, אלא גם על עורכי הדין הנמצאים בתפקידי ניהול ופיקוח, הנדרשים לקבוע מדיניות משרדית בהירה ביחס לשימוש בכלים אלה ולנקוט אמצעים סבירים כדי להבטיח כי כלל עורכי הדין והעובדים במשרד יעמדו בחובותיהם המקצועיות בעת השימוש בהם.

⁴⁶ ראו The State Bar of California, Practical Guidance for the Use of Generative Artificial Intelligence in the Practice of Law, (2026), שם מודגש כי תחולת החובות המקצועיות תלויה, בין היתר, בלקוח, בעניין, בתחום העיסוק, בגודל הפירמה ובכלים הומינים.

⁴⁷ ראו Robert J. Couture, "The Impact of Artificial Intelligence on Law Firms' Business Models", Harvard Law School Center on the Legal Profession (February 2025), המתאר את יתרון הגודל והחוסן הפיננסי של פירמות גדולות בהטמעת מערכות בינה מלאכותית ואת הקושי היחסי של פירמות בינוניות וקטנות לשאת בהשקעות הנדרשות.

⁴⁸ להרחבת חובת היידוע ביחס לאיסוף מידע אישי, ולקיומן של זכויות עיון, תיקון ומחיקה, ראו סעיף 11 לחוק הגנת הפרטיות, וכן סעיפים 13–14 לחוק הגנת הפרטיות; ראו גם מדריך תיקון מס' 13, בפרקים 'חובת היידוע' ו'הפרות הנוגעות לזכות העיון ובקשות לתיקון ומחיקת מידע'.

42.2. לשם מימוש אחריות זו, משרד עורכי דין העושה שימוש במערכות AI נדרש לקבוע נהלים פנימיים סבירים וברורים כדי להבטיח הכשרה מתאימה לעורכי דין, מתמחים, עובדים משפטיים ועובדי מנהלה העושים שימוש במערכות AI או נחשפים אליהן במסגרת עבודתם. הכשרה זו צריכה לכלול, לפי העניין, היכרות עם מגבלות המערכת, סיכונים סודיות ופרטיות, חובת אימות תוצרים, כללים ביחס למידע מוגבל, והבנת הסיכונים הכרוכים בהסתמכות יתר על מערכות כאמור. אין די בהעמדת הכלי לשימוש העובדים, מבלי להבטיח כי המשתמשים מבינים את מגבלותיו ואת חובותיהם המקצועיות ביחס אליו, ובכלל זאת את הוראות גילוי דעת זה.

43. בדיקת ספקים והתחייבויות חוזיות

43.1. כאשר מערכת ה-AI ניתנת על ידי ספק חיצוני, על המשרד ועל עורך הדין המשתמש בה לוודא, במידה סבירה ובהתאם לנסיבות, כי ספק המערכת מחויב חוזית, תפעולית וטכנולוגית להגן על מידע הלקוח. בכלל זה, יש לבחון אם הספק מתחייב שלא לשתף מידע עם צדדים שלישיים; שלא להשתמש במידע לאימון או לשיפור המודל, אלא אם קיימת הסכמה מתאימה; שלא לכלול את המידע או את פירות עיבודו במאגרי מידע חיצוניים שאינם בשליטת המשרד; וכן לקיים מנגנוני אבטחת מידע, בקרת גישה, מחיקה ושמירת נתונים ברמה סבירה.

43.2. ככל שהדבר נדרש בנסיבות העניין, נכון כי המשרד יסתייע גם באנשי מקצוע מתאימים - כגון מומחי אבטחת מידע, פרטיות, מערכות מידע או טכנולוגיה - לצורך בחינת מאפייני המערכת, רמת האבטחה שלה, תנאי השימוש, ורמת הוודאות שניתן לייחס להתחייבויות הספק. אין בעובדה שמערכת מסוימת משווקת למגזר המשפטי, או מוצגת כ"מאובטחת", כדי לפטור את עורך הדין או את המשרד מן החובה לבחון באופן מעמיק אם היא אכן מתאימה לשימוש מקצועי התואם את חובותיהם.

44. אחריות מתמשכת ומעקב: החובה לפקח על שימוש במערכות AI אינה מסתיימת ברכישת המערכת או באישור הראשוני להשתמש בה. מאחר שמערכות אלה מתעדכנות תדיר, תנאי השימוש שלהן עשויים להשתנות, והיקף החיבור שלהן למערכות משרדיות עשוי להתרחב, נדרש גם מעקב שוטף אחר אופן השימוש במערכת, אחר שינויים בתנאיה, ואחר סיכונים חדשים המתגלים במהלך השימוש. לפיכך, על משרדי עורכי דין לשקול בחינה תקופתית של הנהלים הפנימיים, של מערכות ה-AI שבהן נעשה שימוש (ואימות מחודש של סיווג המערכת), של רמת ההתאמה שלהן לדרישות הדין והאתיקה, וכן של אופן התייעוד, הבקרה והאישור של שימושים מהותיים.

45. **יודגש כי האחריות לקיומם של נהלים, לפיקוח על השימוש במערכות AI ולהכשרת העובדים מוטלת על עורכי הדין המנהלים, המפקחים והמשתמשים במערכות אלה.** אולם יובהר כי שימוש בבינה מלאכותית במסגרת משרדית אינו מכחית מן האחריות המקצועית של עורך הדין, אלא מחייב, לעיתים, רמת משמעת ארגונית גבוהה יותר.

ט. מערכות אוטונומיות וסוכני AI

46. מערכות בינה מלאכותית אינן מוגבלות עוד לכלים המפיקים תוצר נקודתי בתגובה לפרומפט של המשתמש, אלא עשויות לכלול גם רכיבים או מערכות הפועלים ברמת אוטונומיה גבוהה יותר. מערכות אלה מכונות לעיתים "סוכני בינה מלאכותית" (AI Agents), כהגדרתן בפרק ההגדרות. לפיכך, נדרש עורך הדין להיות מודע לכך שככל שרמת האוטונומיה של המערכת עולה, כך מתגברים גם הסיכונים האתיים, המקצועיים והדיוניים הכרוכים בשימוש בה.

47. השימוש במערכות אוטונומיות יותר מחייב משנה זהירות, שכן מעבר לסיכונים הרגילים של אי-דיוק, הטיה, "הזיות" או פגיעה בסודיות, קיים גם חשש כי המערכת תקדם מהלכים, תעבד מידע, תציע פעולות או תייצר תוצרים באופן שאינו שקוף דיו למשתמש, או בלא שעורך הדין בחן בזמן אמת את כל שלבי הפעולה. בנסיבות אלה, קיים סיכון מוגבר עוד יותר להסתמכות יתר על המערכת, לשחיקה בשיקול הדעת המקצועי של עורך הדין, ולביצוע פעולות בעלות משמעות משפטית ללא בקרה מספקת.

48. **לפיכך, הכלל הוא כי אין לעשות שימוש במערכות אוטונומיות או בסוכני AI באופן המאפשר להן לקבל, במקומו של עורך הדין, החלטות מהותיות הנוגעות לייצוג, למסור ייעוץ משפטי עצמאי, לבצע פעולות ייצוג כלפי לקוח, בית משפט או צד שלישי, להגיש כתבי בי-דין, לבצע מסירה של מסמכים מחייבים, או לקדם מהלך משפטי בלא פיקוח ואישור אנשיים מספקים.** עם זאת, כלל אין מניעה לעשות שימוש במערכת לצורך ביצוע פעולות טכניות, תחומות, מתועדות וברורות ביטול, הנעשות מכוח החלטה אנושית קודמת ובכפוף לפרמטרים ברורים, לבקרות מתאימות ולפיקוח אנושי.⁴⁹

49. לצורך שימוש אחראי במערכות כאמור, על עורך הדין לבחון, לפי העניין, את רמת האוטונומיה של המערכת, את היקף הגישה שלה למידע, את יכולתה להתחבר לכלים או למאגרי מידע נוספים, את האפשרות שלה לבצע פעולות חיצוניות, ואת קיומם של מנגנוני בקרה, הרשאה, תיעוד ואישור אנושי. ככל שהמערכת מחוברת למערכות משרדיות, לדוא"ל, למערכות ניהול מסמכים, ליומנים או לכלי עבודה נוספים, נדרש להקפיד הקפדה יתרה על בקרת גישה, הרשאות, תיחום פעולות, לוגים, כפתור עצירת עבודה מידי, והרשאות התואמות את רמת הסיכון.

50. יובהר כי עצם הכללתו של רכיב אוטונומי או "סוכן AI" במערכת אינה אוסרת בהכרח את השימוש בה, אך היא מחייבת את עורך הדין לבחון בזהירות מוגברת את התאמת השימוש למטרת הייצוג, את אופי הפעולות שהמערכת רשאית לבצע, ואת רמת הפיקוח האנושי המופעלת בפועל. פיקוח אנושי כאמור יכול להיעשות, לפי העניין, לא רק באמצעות אישור בזמן אמת של כל פעולה ופעולה, אלא גם באמצעות קביעת מדיניות מראש, הגדרת הרשאות וגבולות פעולה, מנגנוני התראה, תיעוד ובקרה אפקטיביים, ויכולת התערבות או עצירה כאשר הדבר נדרש. שימוש במערכת אוטונומית יותר מותר רק במידה שבה נשמרת שליטתו המקצועית של עורך הדין בכל שלב רלוונטי, ואין בו כדי לגרוע מאחריותו האישית והישירה לכל תוצר, החלטה או פעולה.

⁴⁹ בהקשר זה ראו להסתייע ב-Practical Guidance for the Use of Generative Artificial Intelligence in the Practice of Law של The State Bar of California, 2026, להכין ולהגיש מסמכים לבית משפט, או לפעול בייצוג המתייחס במפורש ל-AI Agent ומדגיש כי אין לאפשר למערכת אוטונומית לבצע קביעות משפטיות מהותיות, למסור ייעוץ משפטי, להכין ולהגיש מסמכים לבית משפט, או לפעול בייצוג ללא פיקוח משמעותי של עורך דין. גישה זו הולמת גם את עקרונות היסוד של גילוי דעת זה, ובפרט את עקרונות האחריות המקצועית, האוטונומיה האנושית והפיקוח האנושי.

י. מבט קדימה

51. תחום הבינה המלאכותית מתפתח בקצב מואץ, ומשפיע באופן הולך וגובר על אופן מתן השירותים המשפטיים, על מבנה העבודה במשרדי עורכי דין, ועל מערכת היחסים שבין עורך הדין, לקוחותיו, בתי המשפט והציבור. לצד הכללים האתיים שנקבעו בגילוי דעת זה ביחס לשימוש הנעשה כיום במערכות בינה מלאכותית, מן הראוי להפנות את תשומת הלב גם למספר מגמות מתפתחות, אשר עשויות לחייב בעתיד בחינה נוספת, החמרה או הרחבה של ההסדרה האתית.

52. סוכני AI ואוטונומיה של מערכות. ככל שמערכות בינה מלאכותית ימשיכו ויתפתחו לכיוון של תכנון עצמאי, קידום רצפי עבודה וביצוע פעולות מורכבות יותר,⁵⁰ ייתכן שיתעורר צורך לחדד בעתיד לא רק את הגבול שבין הסתייעות מותרת בכלי תומך לבין האצלת שיקול דעת או פעולה מקצועית למערכת, אלא גם להבחין בין סוגי פעולות שונים. ייתכן, למשל, כי ביחס למשימות מסוימות בעלות אופי טכני, כגון מעבר ראשוני על היקפי מסמכים גדולים במסגרת בדיקת נאותות – ניתן יהיה להסתפק בעתיד בפיקוח אנושי ברמה שונה, או בבקרה מדגמית מתאימה על תוצרי הסוכן; זאת, להבדיל מפעולות משפטיות מהותיות, מייעוץ משפטי גרידא, מהפעלת שיקול דעת מקצועי עצמאי או מקבלת החלטות בעלות השלכה ממשית על זכויות, שלגביהן עשוי להידרש גם בעתיד פיקוח אנושי הדוק יותר או איסור על ביצוע אוטונומי מלא.

53. אוריינות AI, הכשרה ומדיניות משרדית. התפתחות השימוש במערכות בינה מלאכותית עשויה להציב בעתיד שאלות נוספות באשר לרמת הידע, ההכשרה והכשירות הארגונית שיידרשו ממשרדי עורכי דין, ממחלקות משפטיות פנימיות ומגופים מקצועיים נוספים.

54. אותנטיות, הונאות ו-deepfakes. התפתחותן של מערכות המסוגלות לייצר טקסט, תמונה, קול או וידאו באיכות גבוהה עלולה לעורר בעתיד אתגרים גוברים באימות זהות, באימות מסמכים, בבחינת אותנטיות של תוצרים ובזיהוי מניפולציות או הונאות. סוגיות אלה עשויות לקבל בעתיד משקל מוגבר הן בהליכים משפטיים והן בעבודת הייעוץ, הבדיקה והציות, וייתכן שיחייבו גיבוש כלים מקצועיים ומשפטיים מותאמים.

55. השפעות רוחב על המקצוע. השימוש הגובר ב-AI עשוי להשפיע גם על אופן הכשרת עורכי הדין, על חלוקת העבודה בין עורכי דין בכירים לזוטרים ולמתמחים, על כיתוח מיומנויות ליבה מקצועיות, ועל עצמאות המקצוע המשפטי אל מול ספקי טכנולוגיה גדולים. הגם שסוגיות אלה אינן מחייבות בהכרח הסדרה מיידית במסגרת גילוי דעת זה, מן הראוי להציף סוגיות אלו כבר בשלב זה.

56. לאור כל האמור, ועדת האתיקה הארצית רואה חשיבות בהמשך המעקב אחר ההתפתחויות הטכנולוגיות, הרגולטוריות והמקצועיות בתחום, ובבחינה תקופתית של הצורך לעדכן את גילוי הדעת, להרחיבו או לחדד את הוראותיו, ככל שיתברר כי דפוסי השימוש בפועל והאתגרים המתעוררים יצדיקו זאת.

⁵⁰ לדוגמה, בחודש יוני 2026 השיקה פירמת עורכי דין האמריקאית Kirkland & Ellis, פלטפורמה חדשנית המבוססת על בינה מלאכותית, שנועדה לתמוך בכל מחזור החיים של גיוס הון פרטי, החל במציאת פתוחות למשקיעים וכלה בניסוח מכתבים, מעקב אחר התחייבויות, סגירות פיננסיות וכיו"ב (להרחבה ראו כאן).

57. למען הסר ספק, אין בהוראות גילוי דעת זה כדי לגרוע מהנחיות הרשות להגנת הפרטיות, מהוראות חוק הגנת הפרטיות והתקנות שמכוחו, או מכל הוראת דין, רגולציה או חובה מקצועית אחרת החלה על עורך הדין;⁵¹ הוראות גילוי דעת זה נועדו להוסיף עליהן ולשמש מסגרת אתית משלימה לשימוש ראוי, אחראי וזהיר במערכות בינה מלאכותית במקצוע עריכת הדין. כאמור בראשית גילוי דעת זה, אי-עמידה בהוראותיו עשויה להוות חזקה לכאורה לכך שעורך הדין לא עמד בחובותיו האתיות בקשר עם השימוש בכלי בינה מלאכותית, ואילו עמידה בהוראות גילוי הדעת תהווה אינדיקציה משמעותית לכך שעורך הדין פעל באורח אתי וסביר.

⁵¹ להשלמת המסגרת הנורמטיבית הרלוונטית, מומלץ לעיין, בין היתר, בחוק הגנת הפרטיות, בתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), תשע"ז-2017, ובהנחיות הרשות להגנת הפרטיות המתפרסמות מעת לעת. ראו גם טיוטת הנחיית הרשות להגנת הפרטיות "תחולת הוראות חוק הגנת הפרטיות על מערכות בינה מלאכותית", סעיף 3.

יא. סוף דבר

58. תחום הבינה המלאכותית מתפתח בקצב מואץ וחסר תקדים, ועמו מתפתחים גם הסיכונים, ההזדמנויות והשיקולים האתיים הרלוונטיים למקצוע עריכת הדין. שימוש אחראי ומקצועי בכלים אלה מחייב הבנה מספקת של יכולותיהם, מגבלותיהם והשלכותיהם האתיות והמקצועיות.

59. על אף שעורכי דין אינם נדרשים להפוך למומחים בתחום הבינה המלאכותית כדי לעשות שימוש ראוי במערכות אלה במסגרת ייצוג לקוח, עליהם לפתח הבנה סבירה של הטכנולוגיה שבה הם משתמשים, לעקוב אחר ההתפתחויות בתחום, ולעשות מאמץ מתמשך להישאר מעודכנים בשינויים הרלוונטיים לעבודתם.

60. ועדת האתיקה מוצאת לנכון להסב את תשומת לבם של עורכי הדין להשלכות אפשריות נוספות של השימוש בפלטפורמות בינה מלאכותית בידי עורכי הדין (שהעיסוק בהן אינו בסמכות ועדת האתיקה, ועל כן הוועדה אינה מביעה עמדה בעניין), בכללן השלכות נזיקיות, ראייתיות, מנהליות, חוזיות, קנייניות (בעיקר קניין רוחני) ואף פליליות.

61. ועדת האתיקה הארצית, יחד עם ועדת הבינה המלאכותית בעולם המשפט של לשכת עורכי הדין, ימשיכו לעקוב אחר ההתפתחויות בתחום ולעדכן את ציבור עורכי הדין בהתאם לצורך. עורכי דין מוזמנים לפנות לוועדות אלה בשאלות ובדילמות אתיות הנובעות מן השימוש בטכנולוגיות אלה, על מנת לסייע בגיבוש ופיתוח של פרקטיקות מקצועיות ראויות.

62. השימוש בבינה מלאכותית במקצוע עריכת הדין מהווה הזדמנות טכנולוגית משמעותית, אך גם כזו הטומנת בחובה חשיבות עליונה באשר לשמירה על אחריות מקצועית וציבורית. על עורכי הדין לוודא כי השימוש בכלים אלה יתרום לשיפור מתן השירותים המשפטיים, לקידום עשיית הצדק, ולחיזוק אמון הציבור במקצוע עריכת הדין.

בברכת חברים,

עו"ד מנחם מושקוביץ,
יו"ר ועדת האתיקה הארצית
לשכת עורכי הדין

הוועדה המייעצת

ועדת האתיקה מבקשת להודות לעורכי הדין חברי הוועדה המייעצת שהיו שותפים לעדכון גילוי הדעת: ליו"ר הוועדה, **עו"ד גידי פרישטיק**, שותף במשרד עורכי הדין מיתר; **לעו"ד לויאן סגל**, יו"ר (משותף) של ועדת בינה מלאכותית, לשכת עורכי הדין; **לעו"ד ד"ר לימור זר-גוטמן**, מרצה בפקולטה למשפטים במכללה למינהל וראשת המרכז לאתיקה; **לעו"ד יעקב עוז**, יו"ר (משותף) של ועדת הגנת הפרטיות, לשכת עורכי הדין; **לעו"ד עמית אשכנזי**, מומחה למשפט וטכנולוגיה, לשעבר יועמ"ש מערך הסייבר הלאומי; **לעו"ד ד"ר תהילה שוורץ אלטשולר**, מומחית למשפט וטכנולוגיה, עמיתה בכירה במכון הישראלי לדמוקרטיה ובמרכז פדרמן למשפט וסייבר באוני' העברית; **לעו"ד משה טייב**, מ"מ יו"ר מחוז ת"א ומפתח AI (מוסמך האוני' העברית); **לעו"ד אודיה קגן**, chair of Privacy Compliance, Fox; **לעו"ד איתי ביטון** ממשרד עוה"ד מיתר; **לעו"ד דר אראל קשפיצקי**, **לעו"ד אמיר חן**, **לעו"ד איתי ביטון** ממשרד עוה"ד מיתר; **למר גולן אטיה** מנהל מערכות ואבטחת מידע משרד עורכי הדין מיתר וכמובן **לעו"ד שלי ואקנין - אדם**, פרקליטה ארצית – ועדת האתיקה.

